

РЕЦЕНЗІЇ

DOI: <https://doi.org/10.17721/2520-2626/2021.28.21>
УДК 304(477)

Ірина Грабовська

кандидат філософських наук, старший науковий співробітник
Центру українознавства філософ. ф-ту,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ORCID: 0000-0002-7416-9541
Researcher ID: A-6851-2019
Scopus-Author ID: 57216436547
Email: grabovskai@ukr.net

ЧИ ЗМОЖЕ УКРАЇНА ПЕРЕМОГТИ РОСІЮ У ВІЙНІ МАЙБУТНЬОГО?

(Рецензія на книгу: Горбулін Владимир. *Как победить Россию в войне будущего*.
К.: Брайт Букс, 2020. 256 с.)

Анотація. У рецензії на книгу Володимира Горбуліна «Как победить Россию в войне будущего» проаналізовано основні теоретичні і практичні завдання, які поставив автор перед українською державою та соціумом, спрямовані на подолання такого сильного і вкрай небезпечного для самостійної України ворога, яким є путінська Росія. Книга академіка Горбуліна одразу стала бестселером в Україні та набула розголосу за кордоном. Вона є одним із найсерйозніших досліджень проблем, з якими зіштовхнулася українська держава і нація сьогодні, а також фактично «дорожньою картою» для України у війні проти РФ, яка зможе створити умови для перемоги і утвердження власної незалежності і свободи від зловісного агресора – несімперії Кремля.

Ключові слова: Україна, Росія, війна майбутнього, агресія, протидія, асиметрична відповідь, шанс, перемога.

Iryna Grabovska

Ph.D. in philosophical sciences, Senior Research Associate,
Center of Ukrainian Studies, Faculty of Philosophy,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

CAN UKRAINE DEFEAT RUSSIA IN A WAR OF THE FUTURE?

(Book review: Vladimir Gorbulin. *How to defeat Russia in a war of the future*.
K.: Bright Books, 2020. 256 p. In Russian)

Abstract. The review of Vladimir Gorbulin's book "How Russia Will Defeat in the War of the Future" analyzes the main theoretical and practical tasks set by the author before the Ukrainian state and society, aimed at overcoming such a strong and extremely dangerous enemy for independent Ukraine as Putin's Russia. Academician Gorbulin's book immediately became a bestseller in Ukraine and gained notoriety abroad. It is one of the most serious studies of the problems facing the Ukrainian state and nation today, as well as a de facto "road map" for Ukraine in the war against Russia, which can create conditions for victory and independence and freedom from the sinister aggressor - the Kremlin neo-empire.

Key words: Ukraine, Russia, war of the future, aggression, counteraction, asymmetric response, chance, victory.

Чи має Україна реальні шанси перемоги Росію у війні, яку та розв'язала проти незалежної держави, і яка, на думку автора книги Володимира Горбуліна, буде визначальним фактором у житті нашої країни у найближче десятиліття? Таке запитання ставить аналітик у своїй новій роботі, яка побачила світ у видавництві «Брайт Букс» у 2020 р. Автор ствердно

відповідає на вище наведене запитання і наводить солідну аргументацію на користь своїх висновків. Проте, наголошує В. Горбулін, позитивний результат для України стане можливим лише при виконанні цілої низки завдань і вирішенні як практичних, так і теоретичних задач, які стоять сьогодні перед українською державою та соціумом. Автор

переконаний, що теперішній «потенціал України дозволяє викувати ланцюги стримування для найзавзятішого агресора». Але для цього усім «просто потрібно працювати, не шкодуючи сили» [2, с. 11].

Книга присвячена захисникам української незалежності і свободи. Тим, хто заклав Україну собою від російського агресора у 2014 р., і тим, хто продовжує це робити сьогодні. Володимир Горбулін фактично не сумнівається у можливості перемоги України над підступним агресором. Адже «моральний дух українця надзвичайно зріс в ході цієї нерівної війни з Росією, завершилось організаційне оформлення держави, поряд із відсіюванням проросійських елементів у суспільстві, зросла дисципліна. Збільшилась і закріпилась чисельність тих, хто готовий зі зброєю в руках відстоювати свою землю, свій дім, свою державність» [2, с. 221].

«Русский мир» приніс чимало горя і втрат українцям [4]. Проте він же викристалізував і здатність нації до самозахисту та перемоги над небезпечним ворогом.

Варто відзначити, що дослідження одного з найвидатніших аналітиків і практиків у питаннях державної та національної безпеки України, академіка Володимира Горбуліна під промовистою назвою «Як перемогти Росію у війні майбутнього» (видання російськомовне), одразу ж стало бестселером в Україні та отримало широкий розголос за кордоном.

Його актуальність є самоочевидною. Адже агресія путінської неоліберальної знову поставила перед Україною, яка не так давно звільнилась від багатолітньої колоніальної залежності, руба питання виживання як незалежної самостійної нації і держави. Зло, яке несе з собою диктатура путіністів, стало для українців як зовнішньою, так і внутрішньою проблемою, активізувавши «п'яту колону» проросійськи налаштованих серед населення України та примусивши в силу як ідеологічної обробки, так і через тиск обставин чимало громадян країни на окупованих територіях Криму та Донбасу колаборувати із заклятим ворогом української самостійності. Зрештою, чимало можна віднайти для розуміння ситуації, що склалася, залучивши до аналізу класичну роботу Г. Арендт про банальність зла, диктаторів та їхніх прислужників [1].

«Для України, яка зіштовхнулася з непримиренним ворогом української нації, до того ж сильним і зловісно безпринципним, вихід є один-єдиний – відважно взяти на себе функцію архітектора свого часу і докласти для реалізації такого кроку всі можливі зусилля», - наголошує В. Горбулін [2, с. 10].

«Ці можливі зусилля» означають для існуючого сьогодні покоління українців створення ефективних і результативних умов та засобів стримування агресора. Тверезий аналіз, на думку автора, дозволяє зробити висновок, що Україна не повинна робити ставку на традиційні способи ведення війни. Так їй не вдасться встояти проти озброєної значно краще, до того ж ядерної Російської Федерації. Для успішного протистояння такому противникові та ефективного конструювання спротиву небезпечному агресорові

Україні потрібно «дещо незвичне», яке В. Горбулін називає «асиметричною відповіддю ворогові», а не реагування на дії Кремля з позицій слабого супротивника. До таких асиметричних відповідей автор книги відносить певні кроки, які повинна зробити країна, а саме, створити асиметричний російському арсенал протистояння, елементами якого стане: 1) трансформована розвідувальна служба України; 2) перетворена на контррозвідку СБУ; 3) розвинуті спеціально підготовані структури інформаційної боротьби; 4) докорінно модернізована армія країни; 5) створені і законодавчо оформлені сили територіальної оборони; 6) модернізовані в теоретичному і практичному плані сили спецоперацій, які повинні бути в країні; 7) створення та розгортання нової ракетної техніки; 8) оперативне переозброєння ВСУ з переважаючими елементами, що базуються на сучасних технологіях [2].

Дослідник зазначає, що «асиметричний потенціал має багато форм: від хитромудрої міжнародної політики і підтримки політичних рухів до таємних озброєних організацій і системи інформаційного нападу. Цей потенціал багатоплановий і багатоликий, і правда для України полягає у тому, щоб довести його до можливості використання» [2, с. 220]. Далі, аналізуючи ті кардинальні зміни, які відбуваються у сучасному світі, Володимир Горбулін стверджує, що саме нетрадиційні методи ведення війн будуть мати вирішальне значення у воєнних конфліктах двадцять першого століття.

Окремо автор приділяє увагу тим задачам, які ставить доба перед українськими елітами. В. Горбулін пише: «Першочергове завдання інтелектуальної еліти країни – не лише сформувати образ майбутнього, але і ретельно підготувати інструментарій для його зустрічі. Знання про наше минуле, наявність у генетичній пам'яті страшних репресій та нещадної готовності до знищення заради домінування – все це повинно примусити нас підійти до створення арсеналу протидії без сентиментальних церемоній» [2, с. 11].

Особлива відповідальність лежить на керівництві України. «...керівники української держави повинні пам'ятати, що у сучасних умовах надійний арсенал асиметричної протидії є життєво необхідним фактором виживання і розвитку України, отже, екзистенційним, магістральним і титульним пунктом нашої доктрини» [2, с. 221].

Основою для підготовки майбутньої перемоги повинно стати відродження і нарощування оборонного потенціалу України, створення та розвиток асиметричного арсеналу стримування як російської, так і будь якої потенційної агресії проти нашої країни. Вирішальним для майбутньої перемоги стане усвідомлення українцями, що ніхто у світі, окрім них самих, не зможе вирішити їхні проблеми і забезпечити свободу та право на самостійне незалежне існування. Своїми діями нація визначає власну готовність до майбутнього, насамперед, до перемоги у війні проти Кремля, наголошує автор дослідження.

Викладові основного матеріалу книги передуює вислів улюбленого і глибоко шанованого Володимиром

Горбуліним політика Вінстона Черчілля: «Ніколи не здавайтесь, ніколи не здавайтесь, ніколи, ніколи, ніколи – ні в чому, ні у величному, ні у нікчемному, ні у великому, ні у малому, - не здавайтесь нічому, окрім голосу честі і здорового глузду. Не відступайте перед силою; не відступайте перед удаваною переважаючою міццю ворога» [Цит. за: 2, с. 13].

Читання книги Володимира Горбуліна «Як перемогти Росію у війні майбутнього» знову переконує у справедливості думки експерта про те, що Москва не полишить ніколи намагань зруйнувати українську незалежну державу, залишаючись у форматі путінського чи пропутінського режиму. На цій тезі наголошує і цілий ряд інших аналітиків, як вітчизняних, так і зарубіжних. І у цьому плані висновки В. Горбуліна повністю співпадають із аналітичними прогнозами абсолютної більшості серйозних експертів міжнародного рівня. Думка про те, що гібридна війна Росії проти України не матиме в найближчі роки завершення прозвучала вже у книзі «Світова гібридна війна: український фронт: монографія» [3], яка була написана за загальною редакцією Володимира Горбуліна і побачила світ у 2017 р.

Проблема теперішньої України полягає в тому, наголошує дослідник, що вона знаходиться на перехресті. «На етапі війни і протистояння Росії воєнне керівництво України сповідувало консерватизм, по суті, не розпочавши створення сучасної цифрової армії, - зазначає автор. – Нашій владі варто би було кардинально переглянути підходи до оборонного будівництва та зробити ставку на посилення технологічності армії. Більше того, Україна як ІТ-державу, а також справжнє вузлове перехрестя науки та техніки здатна за два-три роки зробити унікальний стрибок, на який у інших країн пішло б десять-п'ятнадцять, а інколи і двадцять років» [2, с. 65]. Ядром же національної сили України може і повинна стати її армія. Проте завдання усїєї нації – не проспати глобальні трансформації, які активно йдуть у сучасному світі. «Україна проходить складний шлях внутрішньої трансформації, і поява активно діючої, високочутливої

до підривних дій нації є незаперечним успіхом сучасного етапу розвитку нашої країни» [2, с. 220]. І на цьому шляху, як зазначає Володимир Горбулін, є неприпустимою розкішшю для zagrożеної нації песимізм та втрата віри у себе і свої сили. «Ми повинні почати діяти системно, цілеспрямовано і безперервно» [2, с. 226]. Тоді є шанси на перемогу і самоствердження української держави і нації у складному конфліктному світі, що швидко змінюється. До роздумів, порад і пропозицій одного із найрозумніших наших співвітчизників, справжнього професіонала у своїй галузі варто не лише дослухатись, але і діяти у запропонованому ним напрямкові.

1. Арентдт Х. Банальность зла: Эйхман в Иерусалиме. М: Европа. 2000, 444 с.
2. Горбулин В. Как победить Россию в войне будущего. К.: Брайт-Букс, 2020. 256 с.
3. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. Горбуліна. Харків: Фоліо, 2017. 496 с.
4. Якубова Л. «Русский мир» в Україні: на краю прірви. Вид. 2-ге. К: Тов. «Вид-во "Кліо"», 2018. 384 с.

References

1. Arendt H. (2000). *Banal'nost' zla: Jeyhman v Ierusalime* [Banality of Evil: Eichmann in Jerusalem]. M: Evropa. 444 p. (in Russian).
2. Gorbulin V. (2020). *Kak pobedit' Rossiju v vojne budushhego* [How to defeat Russia in the war of the future]. K.: Brajt-Buks. 256 p. (in Russian).
3. *Svitova gibry'dna vijna: ukrayins'ky'j front: monografiya* [World Hybrid War: Ukrainian Front: Monograph] / za zag. red. V. Gorbulina. (2017). Kharkiv: Folio. 496 p. (in Ukrainian).
4. Yakubova L. (2018). «*Rusky'j my'r*» v *Ukrayini: na krayu prirvy* ["Russian World" in Ukraine: At the Edge of the Abyss]. Vy'd. 2-ge. K: Tov. «Vy'd-vo "Klio"». 384 p. (in Ukrainian).